

Наталія Любарець

Художнє «перевтілення» новели Ф. Кафки

Здавалося б, трансформація Грегора Замзи у потворну комаху – то унікальна нагода для ілюстратора. Проте коли тривала підготовка першого видання відомої новели Ф. Кафки, автор дав конкретні поради видавцеві щодо ймовірних ілюстрацій до книжки: *«Мені спало на думку, що художник захоче намалювати саму комаху. Цього робити не треба, прошу Вас, не треба! Саму комаху зображувати не можна. Її не можна малювати навіть на задньому плані... Для ілюстрацій я б обрав такі сцени: батьки й банківський управляючий перед закритими дверима, а ще краще – сестра в освітленій кімнаті перед відчиненими дверима, що ведуть в абсолютно темне сусіднє приміщення»*. Тоді видавець дослухався до вимог автора. На обкладинці першого видання зобразили чоловіка в домашньому халаті, який вибігає з кімнати, прикриваючи обличчя руками. Ілюстраторам книжки вдалося в такий спосіб відобразити страх і відчай головного героя, не порушуючи вимог автора.

Але в подальшому публікації новели «Перевтілення» відбувалися в найрізноманітніших художніх рішеннях. Серед ілюстраторів, літературних критиків, а особливо перекладачів виникали палкі дискусії щодо того, *на яку саме комаху* перетворився герой Ф. Кафки. Серед численних версій лідирувала ідея про таргана. Російський і американський письменник, поет, перекладач, літературознавець і ентомолог **Володимир Набоков** методом ретельного *вчитування* проаналізував текст новели і дійшов висновку, що то був жук. Його теорія була побудована на кількості лапок, які з'явилися у персонажа. Він навіть зробив малюнок жука на берегах першої сторінки новели.

FRANZ KAFKA

DIE VERWANDLUNG

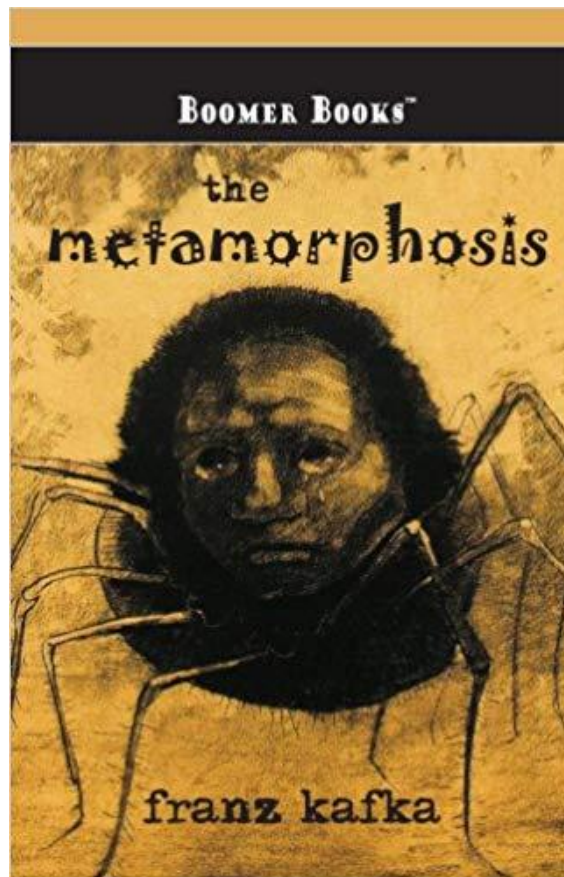

DER JÜNGSTE TAG * 22/23

KURT WOLFF VERLAG · LEIPZIG

1 9 1 6

У ХХІ ст. образотворчі експерименти щодо новели продовжилися. Так, американський художник-ілюстратор, карикатурист **Роберт Крамб** перетворив новелу Ф. Кафки на комікс, який став частиною його книги «Представляючи Кафку» (1993). Американський художник-комік **Пітер Купер** проілюстрував редакцію графічного роману, яка вперше була видана у 2003 році.

Обкладинка «Перевтілення» Ф. Кафки. Boomers Group (2008)

3 липня 2013 р. **Google** вшанував 130-ліття від дня народження Ф. Кафки тематичним малюнком (дудл) за мотивами знаменитої новели: щоправда Грегор-комаха (схожий на таргана) виглядав майже щасливим, він повертався додому з роботи, на голові – капелюх, а в одній з лапок –

портфель. Навряд чи Ф. Кафка такою уявляв його долю. Чи не так? А ви як думаєте?

Завдання

1. Поміркуйте, чому Ф. Кафка забороняв зображувати комаху, на яку перетворився Грегор Замза.
2. Знайдіть в Інтернеті ілюстрації та малюнки до новели «Перевтілення». Назвіть їх авторів.
3. Створіть власну обкладинку до твору «Перевтілення».